

WYDZIAŁ
BIOLOGII ŚRODOWISKOWEJ

Ewolucyjne zmiany

Rozmawiamy z prof. dr. hab. Tomaszem Mieczanem, dziekanem nowo powołanego Wydziału Biologii Środowiskowej.

I Jaka jest geneza Wydziału? Co spowodowało, że utworzono nową jednostkę organizacyjną?

Wydział Biologii Środowiskowej powstał 1 września 2019 r. na mocy uchwały Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 29 marca 2019 r. (Uchwała nr 49/2018-2019). Pomysłodawcą jego utworzenia jest JM Rektor prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk. Choć można powiedzieć, że Wydział jest w wieku „niemowlęcym”, to jego geneza sięga lat 90., kiedy to 1 września 1993 r. na Wydziale Zootechnicznym powołano Oddział Ochrony Środowiska, na bazie którego sukcesywnie rozbudowywano kadre naukowe w dziedzinie nauk biologicznych, głównie w dwóch jednostkach, tzn. Katedrze Zoologii oraz Katedrze Hydrobiologii i Ictiobiologii. Było to związa-

ne z powołaniem na tym Wydziale w 1991 r. kierunku studiów – ochrona środowiska. Wówczas dziekanem Wydziału był obecny rektor prof. Zygmunt Litwińczuk. W ciągu tych lat kolejne władze Wydziału zwiększały „kadrę biologiczną”, początkowo pozyskując ją z zewnątrz, a później przede wszystkim dbając o kształcenie własnych nauczycieli akademickich, umożliwiając im uzyskiwanie stopni i tytułów naukowych w dziedzinie nauk biologicznych w różnych uczelniach w Polsce (UMCS Lublin, UWM Olsztyn, Uniwersytet im. M. Kopernika w Toruniu, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Szczeciński, UPH Siedlce). W 2002 r. utworzono kolejny kierunek studiów związany z naukami biologicznymi – biologię (w 2011 r. utworzono specjalność biologia sądowa). Te fakty były argumentem do zmiany nazwy Wydziału, początkowo na Biologii i Hodowli Zwierząt, a później Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki. Efekty tych działań pozwoliły w 2018 r. złożyć ówczesnym władzom Wydziału wniosek do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów o prawa doktoryzowania w dyscyplinie biologia. Decyzją Komisji z dnia 28 stycznia 2019 r. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie (biorąc pod uwagę również kadre przypisaną do dyscypliny biologia z innych wydziałów) uzyskała prawa nadawania stopnia doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne. To pozwoliło JM Rektorowi podjąć inicjatywę utworzenia nowego wydziału – Biologii Środowiskowej. Widzimy więc, że proces jego powstawania miał charakter ewolucyjny, nie rewolucyjny.

I Które jednostki weszły w skład Wydziału?

W strukturze Wydziału Biologii Środowiskowej znalazły się cztery samodzielne jednostki naukowe wraz z funkcjonującymi w ich strukturach zakładami lub pracowniami. Są to: Katedra Biofizyki, w strukturze której znajduje się Zakład Biofizyki Molekularnej, Zakład Fizyki Stosowanej i Pracownia Mechaniki; Katedra Botaniki i Fizjologii Roślin z trzema zakładami: Zakładem Aerobiologii, Zakładem Biologii Roślin, Zakładem Fizjologii i Biochemii Roślin; Katedra Hydrobiologii i Ochrony Ekosystemów, w której funkcjonuje Zakład Hydrobotaniki oraz Zakład Ekologii Krajobrazu i Ochrony Przyrody oraz Katedra Zoologii i Ekologii Zwierząt z Pracownią Bioindykacji Środowiska.

I Czy uprawnienia do nadawania stopni naukowych posiadane dotychczas przechodzą na Wydział Biologii Środowiskowej?

W strukturze nowego Wydziału weszły jednostki organizacyjne z trzech wydziałów, tzn. Wydziału Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki – obecnie Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki (Katedra Hydrobiologii i Ochrony Ekosystemów oraz Katedra Zoologii i Ekologii Zwierząt) oraz po jednej jednostce z Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu (Katedra Botaniki i Fizjologii Roślin) i z Wydziału Inżynierii Produkcji (Katedra Biofizyki). Od października wdrożona została Ustawa 2.0, wg której uprawnienia do nadawania stopni naukowych posiada uczelnia, a nie Wydział. Oczywiście można powiedzieć, że jest to trochę taka sieć naczyń połączonych, bowiem wg statutu wydział może być utworzony, jeżeli m.in. „co najmniej jedna z dyscyplin naukowych, która będzie przypisana do wydziału, ma uprawnienia do nadawania stopnia doktora”. W przypadku Wydziału Biologii Środowiskowej to uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne.

I Jaka jest kadra Wydziału? Jaka jest relacja kadry naukowo-dydaktycznej i naukowej do dydaktycznej i obsługi?

Na Wydziale zatrudnionych jest 67 osób, w tym 42 pracowników naukowo-dydaktycznych (7 profesorów z tytułem naukowym, 9 profesorów uczelni ze stopniem doktora habilitowanego, 10 adiunktów ze stopniem doktora habilitowanego, 14 adiunktów ze stopniem doktora, 2 asystentów), 8 pracowników dydak-

tycznych, 17 pracowników inżynieryjno-technicznych. Obsługa studentów w dziekanacie realizowana jest przez 2 osoby.

I Jakie dyscypliny naukowe będą uprawiane przez pracowników naukowych?

Tak jak już wspominałem, zmiany w nauce powinny mieć charakter ewolucyjny, nie rewolucyjny. W związku z tym w zdecydowanej większości pracownicy będą kontynuować dotychczas uprawiane przez siebie dyscypliny naukowe. W przypadku Wydziału Biologii Środowiskowej w zdecydowanej większości jest to dyscyplina nauki biologiczne. Część pracowników reprezentuje także inne dyscypliny, m.in. rolnictwo i ogrodnictwo, zootechnikę i rybactwo, weterynarię, a także dziedzinę nauk inżynieryjno-technicznych, np. dyscyplinę inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka. Wszystkie te dyscypliny tworzą silny trzon szeroko pojętych nauk przyrodniczych, dają możliwość prowadzenia interdyscyplinarnych prac badawczych, są istotne zarówno ze względu na działalność naukową, jak i dydaktyczną. Jednym słowem w różnorodności siła.

I Co z kategorią naukową nowej jednostki i jakie widzi Pan perspektywy na najbliższą ocenę w 2021 r.?

Tutaj znowu nowa ustawa wprowadza istotne zmiany. Nie wydział otrzymuje kategorię naukową, a dyscyplina, która w nowych warunkach funkcjonuje na uczelni. W naszym przypadku to dyscyplina nauki biologiczne. Znaczna część pracowników Wydziału reprezentuje właśnie nauki biologiczne i ściśle współpracuje z Radą Dyscypliny Nauki Biologiczne. Jak wszyscy wiemy, konkurencja w nauce jest coraz większa, a sukces wymaga ogromnego zaangażowania. Mocną stroną naszej dyscypliny jest ambitna kadra. Wielu pracowników publikuje wyniki swoich badań w prestiżowych czasopismach naukowych, współpracuje także z czołowymi ośrodkami naukowymi z kraju i zagranicą. W ostatnim czasie zauważalny jest także wyraźny wzrost mobilności naukowej pracowników Wydziału i uczestnictwo w międzynarodowych programach badawczych lub edukacyjnych. Mam nadzieję, że wszystko to zaowocuje wzrostem naukowej doskonałości. Istotne jest osiągnięcie jak najwyższej kategorii przy ocenie ewaluacyjnej, nie powinna być niższa niż B+. Takiego sukcesu życzę wszystkim pracownikom reprezentującym dyscyplinę nauki biologiczne.

| Jak będzie zorganizowany Wydział?

Wydział tworzą 4 podstawowe jednostki organizacyjne – katedry. Obecnie wydział powoływany jest do realizacji procesu dydaktycznego, a więc głównie skupiać się będziemy na zapewnieniu odpowiedniej jakości uczenia, systematycznego udoskonalania tych efektów oraz ścisłej współpracy z pracodawcami w celu tworzenia atrakcyjnej oferty edukacyjnej.

| Jakie kierunki studiów są realizowane? Ilu studentów ma Wydział?

Realizowane są cztery kierunki studiów: biologia, ochrona środowiska, biokosmetologia oraz biobezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe. Na drugim stopniu kierunku biologia realizowana jest specjalność biologia sądowa, przy szerokiej współpracy ze specjalistami z policyjnych laboratoriów. Natomiast dwa kierunki – biokosmetologia oraz biobezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe – to kierunki unikatowe, które można studiować w Polsce tylko na naszym Wydziale. Tutaj należy podkreślić, że ogromnym zainteresowaniem cieszy się pierwszy z tych kierunków, który powołano jeszcze na Wydziale Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki. Rekrutację w obecnym roku należy uznać za udaną, bowiem na nowym Wydziale studia rozpoczęło ponad 230 studentów – czyli uruchomiliśmy wszystkie kierunki studiów, łącznie studiując na nich blisko 400 studentów.

| Co ze studiami doktoranckimi i ich dotychczasowymi uczestnikami? Ilu z nich dostaje stypendia? Jakie są perspektywy na realizację doktoratów w tej grupie?

Dotychczasowi uczestnicy studiów doktoranckich kontynuują naukę i będą zdobywać doktoraty w obrębie dyscyplin, w których rozpoczęli studia doktoranckie. Również nie zmieniają się ich opiekunowie.

| Ilu doktorantów pojawi się w szkole doktorskiej w dyscyplinach uprawianych na wydziale? Ilu pracowników będzie promotorami w Szkole Doktorskiej?

Nabór do Szkoły Doktorskiej w tym roku obejmował dziedzinę nauk rolniczych. Ponieważ Wydział związany jest z dziedziną nauk ścisłych i przyrodniczych – dyscypliną nauki biologiczne, w tym roku nie mamy doktorantów w Szkole Doktorskiej. Mamy natomiast kilka osób zarówno na Wydziale, jak i z zewnętrznych jednostek naukowych z kraju, które w najbliższym okresie przystępować będą do obrony prac doktorskich w dyscypli-

nie nauki biologiczne. Zgodnie z nową ustawą i statutem postępowania te realizowane będą nie przez Wydział, ale Radę Dyscypliny Nauki Biologiczne.

| Jaką infrastrukturą dydaktyczną i badawczą dysponuje Wydział?

Jednostki Wydziału nie zmieniły swojej lokalizacji, znajdują się tam, gdzie się znajdowały przed powstaniem Wydziału – na ul. Akademickiej oraz Dobrzańskiego. Obecnie modernizowany jest budynek na Felinie, w którym swoją siedzibę będzie miała Katedra Zoologii i Ekologii Zwierząt. Niewątpliwie wpłynie to zarówno na polepszenie warunków pracy dydaktycznej, jak i przyczyni się do pozyskania nowoczesnego zaplecza badawczego.

| Ile grantów, czy w ogóle tematów badawczych, realizują obecni pracownicy Wydziału?

Na Wydziale realizowanych jest 9 różnego rodzaju projektów badawczych, finansowanych zarówno z Narodowego Centrum Nauki, Narodowego Centrum Badan i Rozwoju, funduszy europejskich, jak i z innych źródeł. Z funduszy NCN realizowany jest projekt pt. „Hydrologiczne uwarunkowania relacji allometrycznych wybranych poleskich systemów zlewniowo-jeziornych”. Bardzo ciekawy projekt pt. „Ochrona czynna szczególnie zagrożonych gatunków roślin reliktowych z rodziny Salicaceae w siedliskach torfowiskowych” realizowany jest ze środków europejskich. Dzięki tym funduszom nad jeziorem Piaseczno powstała Terenowa Stacja Aklimatyzacji Roślin, a studenci kierunku ochrona środowiska brali udział w pracach terenowych mających na celu aklimatyzację i wsiedlenie wierzby lapońskiej (*Salix lapponum*) i wierzby borówkolistnej (*Salix myrtilloides*) w Poleskim Parku Narodowym. Zdobyli więc wiedzę i praktyczne umiejętności z zakresu aktywnej ochrony różnorodności biologicznej. W ramach programu BIOSTRATEG realizowany jest projekt pt. „Zintegrowana strategia dla reaktywacji polskiej hodowli pszenicy heterozyjnej”. Kolejne projekty dotyczą m.in. monitoringu ichtiofauny i ornitofauny w obszarach chronionych. Ta aktywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na badania powinna rosnąć, nie tylko ze względu na istotną rolę tych projektów w ewaluacji dyscyplin, ale także na systematyczne podnoszenie poziomu prowadzonych badań naukowych.

Rozmawiała Monika Jaskowiak